

О. Литинская, к.ф.н., доцент
Национальный университет «Львовская политехника», г. Львов

ТЕХНИКА ЗАПОМИНАНИЯ «ИНТЕРВАЛЬНОЕ ПОВТОРЕНИЕ» В ПРЕПОДАВАНИИ ЯПОНСКОГО ЯЗЫКА

В статье представлены методические и технические возможности интервального повторения в преподавании практического курса «Современного японского языка»: дается общая характеристика метода и рассматриваются конкретные примеры систем освоения лексико-грамматического аспекта курса, даны практические рекомендации по эффективному внедрению интервального повторения в учебный процесс.

Ключевые слова: виртуальный тренажер, флэш-карты, интервальное повторение, интерактивное обучение, самостоятельное обучение.

О. Litinska, PhD in Philosophy, docent
National University "Lviv Polytechnic", Lviv

SPACED REPETITION LEARNING TECHNIQUE IN TEACHING JAPANESE

The article presents the methodical and technical possibilities of spaced repetition in the teaching of the practical course of "Modern Japanese Language": the general characteristics of the method; specific examples of systems for mastering the lexical and grammatical aspect of the course and practical recommendations for the effective implementation of spaced repetition in the teaching process are given.

Key words: virtual simulator, flash cards, spaced repetition, interactive training, self-learning.

УДК 378.147

Ю. Локишина, викладач
Харківський національний
педагогічний університет ім. Г.С.Сковороди, Харків

ВИВЧЕННЯ ЯПОНСЬКИХ РЕАЛІЙ ЗА ДОПОМОГОЮ ВІДЕО КУРСУ 新日本語の中級

Стаття присвячена особливостям викладання японських реалій на заняттях з японської мови. Аналізуються реалії, що зустрічаються у відео курсі 新日本語の中級, а також переваги та недоліки використання цього відео при вивченні реалій. Надаються деякі методичні рекомендації щодо поліпшення процесу вивчення реалій.

Ключові слова: японські реалії, відео, викладання, методичні рекомендації

Тема реалій є достатньо актуальною при викладанні японської мови, адже дозволяє підвищувати вмотивованість студентів при вивченні мови і одночасно культури Японії.

Метою статті є аналіз особливостей викладання японських реалій за допомогою відеоматеріалів. Об'єкт дослідження – реалії, що зустрічаються у відео курсі 新日本語の中級 [5].

Відеокурс 新日本語の中級 розрахований на дорослу аудиторію, що вже володіє базовою японською мовою. Може використовуватися на 3-4 курсах вищих навчальних закладів, де вивчають японську мову як основну або як другу іноземну мову.

Отже, маємо наступні завдання: дослідити, які реалії зустрічаються у відеокурсі 新日本語の中級, виявити переваги та недоліки використання цього відео при викладанні японських реалій, а також надати деякі методичні рекомендації щодо поліпшення процесу вивчення реалій.

Реалії посідають важливе місце у теорії і практиці перекладу. Реалії є яскравим прикладом елементів тексту, що не перекладаються. Реалії – це слова, що називають елементи побуту та культури, історичної епохи та соціального укладу, державного устрою та фольклору, тобто специфічних особливостей даного народу, країни і є чужими іншим народам і країнам. Переклад реалій – частина великої проблеми відтворення національного й історичного колориту. Багато авторів займалися дослідженням реалій; серед них Пеньковський Л., Верещагін Е., Костомаров В., Реформацький А., Влахов В., Флорін С. та інші.

У статті ми зробимо акцент на викладанні реалій не лише з точки зору перекладознавства, а і з точки зору їх використання як засобу підвищення зацікавленості студентів у вивченні побуту, культури та навіть психології сучасних японців. У цьому аспекті реалії розглядаються багатьма японськими дослідниками, зокрема викладачами міжнародного інституту вивчення японської мови 小玉安恵 (こだま・やすえ)、阿部洋子 (あべ・ようこ)、中村雅子 (なかむら・まさこ), які рекомендують використовувати різноманітні відео і фотоматеріали, в тому числі і зроблені власноруч [1, 3]. Окрім того, у підручнику мідзуе сасакі 日本事情入門 підібрані фотографії і тексти з цікавих тем, починаючи з природи і пор року Японії і закінчуючи проблемами навколишнього середовища і історією [4, с. 4].

Сутність проблеми полягає у тому, що у вітчизняній лінгводидактиці тема використання відео при викладанні японських реалій не представлена. Тому ми вважаємо за необхідне її розробку, адже відео значно полегшує процес вивчення японських реалій.

Нажаль, перебуваючи в Україні, далеко від Японії, важко зробити ідеальну відео добірку. Тому ми, дослідивши існуючі відеокурси, зупинились на 新日本語の中級 як на найбільш ефективному, на нашу думку, для вивчення японських реалій.

Перейдемо безпосередньо до відеокурсу 新日本語の中級, який було розроблено у 2000 році колективом авторів для association for overseas technical scholarship. Курс складається з 20 уроків, кожен з яких поділяється на 2-3 діалоги. Окрім того, додається підручник, за допомогою якого є можливість більш детально зупинитися на граматиці та лексиці середнього рівня складності.

Подивимось на теми відеоуроків: 第一課 尋ねる・確かめる、第二課 電話で連絡する、第三課 頼む、第四課 許可をもらう、第五課 誘う・断る、第六課 訪問する・紹介する、第七課 症状を伝える、第八課 買い物する、第九課

道を尋ねる、第十課 手順を説明する、第十一課 人と付き合う、第十二課 比較する、第十三課 苦情を言う・謝る、第十四課 褒める・けんそんする、第十五課 仕事について話す、第十六課 例える、第十七課 相談する・提案する、第十八課 計画を立てる、第十九課 意見を述べる、第二十課 環境を考える。

Практично у кожному з уроків містяться реалії: 1 урок 緑の窓口、指定席券、時差通勤、ラッシュ; 2 урок 電車の事故、新宿駅; 3 урок 転勤; 5 урок jリーグ、国立競技場、南口の改札、千駄ヶ谷駅、二次会、もう一軒; 6 урок 和室、 як ходити у гості в японії; 7 урок 病院 (診察券、スリッパ、薬); 8 урок 現品限り; 9 урок 東京デイズニーランド、東京駅、jrの京葉線、舞浜駅; 10 урок ぎよざ; 12 урок 一戸建て порівнюємо ціни; 13 урок 騒音問題; 14 урок як правильно робити і приймати компліменти; 15 урок бесіда про роботу в Японії 転職組み; 16 урок ldk, そば屋、家の高さ; 18 урок 富士登山の計画、富士山の五合目、新幹線、八合目、山小屋、旅行代理店、東北、温泉ツアー、十和田湖遊覧、バックツアー; 19 урок マンション、大阪、核家族; 20 урок ごみの分け方 (燃えるごみ、燃えないごみ、金属類、ガラス類、そうだごみ、リサイクル、アルミ缶収集機、玄関。

Як бачимо, серед реалій ми зустрічаємо три типи:

- окремі поняття, як то «зелені віконця», білети, з вказаним місцем, кімната у японському стилі, гьодза (китайські пельмені), власний будинок, кухня-вітальня, ресторанич локшини соба, поїзди шінкансен, гірський готель, туристичний кіоск, туристичний тур з відвідуванням онсенів, пакет турів, багатоповерховий будинок поліпшеного планування, ядерна родина, генкан (вхід до японської традиційної оселі);

- географічні назви та власні назви, як то японська футбольна ліга, станція Шіндзюку, національний стадіон у Токіо, станція Чійода, токійський диснейленд, токійський вокзал, лінія jr Кеййю, станція Майхама, гора Фуджі, регіон Тохоку, озеро Товада, Осака;

- більш широкі поняття, які характеризують ту чи іншу сферу життя сучасних японців, особливості культури та психології. До цієї групи увійшли цілі теми, такі як поїздка на роботу, виходи зі станцій jr, як ходити у гості, як робити і приймати компліменти, ставлення до роботи, специфіка формування цін, як планувати сходження на гору Фуджі, проблема шуму у сучасних містах, розподіл сміття.

Звичайно, всі три групи мають спільні межі і взаємопов'язані.

Проаналізувавши реалії відеокурсу, перейдемо до другого етапу нашого дослідження і створимо своєрідний алгоритм заняття з японської мови для більш ефективного засвоєння реалій:

1. Дивимось відеоурок.
2. Студенти намагаються відтворити японською мовою зміст діалогу.
3. Дивимось відео ще раз, натискаємо паузу після кожного речення. Студенти повторюють речення і перекладають його.
4. Дивимось відео урок ще раз. Уточнюємо інформацію, яку не зрозуміли при першому перегляді. Визначаємо, які реалії нам зустрілися і як саме ми їх переклали.
5. Якщо нам зустрілися реалії з 1 та 2 груп, знаходимо додаткову інформацію щодо цих реалій в інтернеті. Якщо реалії відносяться до 3 групи, слухаємо коротеньке

пояснення викладача та отримуємо додаткове домашнє завдання – зробити доповідь або написати реферат з цієї теми.

Наприклад, ми зустрїли у першому уроцї слово 緑の窓口. Студенти легко можуть знайти в інтернетї пояснення до цього слова українською чи російською мовами. Вони отримають декілька варіантів перекладу «зелені віконця», «зелені білетні каси», «каси шинкансен midori no madoguchi» та інші. Рекомендуємо розширити пошук за допомогою звернення до японських тлумачних словників. Наприклад, [緑の窓口] 国鉄が旅客列車の特急券・寝台券・指定席券などをコンピュータによって発売するために設けた窓口 [6, с. 1241].

Під час пошуку інформації студенти обов'язково замисляться над походженням даного явища, поняття чи слова, і це спонукає їх до більшої зацікавленості у вивченні японської мови. Крім того, користуючись як україномовними так і япономовними носіями, вони автоматично отримають більше практичних навичок.

Можливе поєднання пошуку інформації з більш легкими поясненнями японською мовою. Все залежить від загального рівня групи студентів. Наприклад, 7 урок присвячений лікарні. Там нам зустрічається реалія 診察券 оглядовий талон. Ми можемо запропонувати студентам подивитися не лише відео, а й фото та текст схожої тематики. 保険証など

初めて病院へ行くときは、保険証を持っていかなければなりません。ふつう、かかったお金の30パーセントを自分で払います。

二度目に行くときは診察券を持っています。

病院でもらう薬は紙の袋に入っています。 [2, с. 15].

З іншого боку, існують такі реалії, які, на перший погляд, здаються цілком зрозумілими для наших студентів. Наприклад, 東京駅 - токійський вокзал. І тут важливою є роль вчителя, який зверне увагу студентів на відмінності токійського вокзалу від, скажімо, київського чи харківського. Адже, 東京駅 поєднує у собі і залізничний вокзал, і метро, і станцію шинкансен, а такого в Україні просто немає. Головне, щоб пошук інформації і презентація її японською мовою приносили задоволення і поширювали обізнаність студентів. Привчивши їх шукати необхідну інформацію, ми зможемо отримати якісного фахівця з широким світоглядом.

Але хотілося б відмітити і недоліки курсу 新日本語の中級. Деяка інформація, що подається у ньому, вже застаріла. Так, у 1 уроці ми зустрічаємо kiosk、禁煙時間, у 8 – ウォークマン, у 10 уроці – ワープロ, а у 17 – 禁煙席. Усі ці слова були частиною побуту японців ще зовсім недавно. Тому не слід їх викреслювати з занять. Навпаки, ми можемо використати їх навіть з більшою користю. Наприклад, ми можемо дати студентам завдання більш аналітичного характеру – з'ясувати, чому зі станцій їг зникли кіоски, коли саме це сталося. Або після перегляду відеоуроку 1 і 17 викладач може звернути увагу студентів на те, що проблема місць для некурців вже більше не є актуальною, і дати завдання зробити на наступному уроці доповідь про те, коли саме був прийнятий закон про заборону куріння у місцях загального користування в Японії, що призвело до цього, а також провести аналогії з сьогоденням українців.

Зробимо висновки.

Ми рекомендуємо використовувати відео 新日本語の中級 раз на тиждень на 3-4 курсі для студентів, які вивчають японську як основну або як другу іноземну мову. Крім того, можливе використання цієї методики і при індивідуальному навчанні.

Вивчення реалій сприятиме підвищенню мотивації студентів до вивчення японської мови та культури, а також навчить студентів пошуку інформації і самостійному мисленню. Дещо застаріла інформація, що зустрічається серед реалій курсу 新日本語の中級, може також стати у нагоді. Головне – підштовхнути студентів до самостійного зіставлення культурних традицій Японії і України, що надалі сприятиме більш глибокому взаєморозумінню між нашими народами.

Наукова новизна полягає у спробі поєднання перекладознавчої теми з суто педагогічною. У статті ми зробили акцент на викладанні реалій як засобу вивчення побуту і культури сучасної Японії, і в свою чергу, як засобу підвищення мотивації студентів. Окрім того, рекомендації щодо використання відео 新日本語の中級 мають практичне значення і можуть використовуватися на заняттях з японської мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. 阿部洋子、中村雅子. 授業のヒント. 外国語学習に文化理解を取り込む//日本語教育通信. 第55号—国際交流基金日本語グループ. —東京, 2006. —6-7頁
2. 高 偉建、前田綱記. 写真で見る日本人の生活「お大事に」…病院へ行く//日本語教育通信. 第48号—国際交流基金. —東京, 2004. —14-15頁
3. 小玉安恵、阿部洋子. 授業のヒント. ビデオの教材の使い方(2). //日本語教育通信. 第50号—国際交流基金. —東京, 2004. —10-11頁
4. 佐々木瑞枝・著. 日本事情入門. —アルク, 1995. —100頁
5. 新日本語の中級 会話ビデオ・DVD// (財) 海外技術者研修協会. —東京, スリーエーネットワーク, 2004.
6. 山田俊雄. 新潮現代国語辞典. —新潮社版, 1985. —1408頁

Стаття надійшла до редакції 31.03.17 р.

Ю. Локшина, преподаватель

Харьковский национальный педагогический университет имени Г.С. Сковороды, Харьков

ИЗУЧЕНИЕ ЯПОНСКИХ РЕАЛИЙ С ПОМОЩЬЮ ВИДЕО КУРСА 新日本語の中級

Статья посвящена особенностям преподавания японских реалий на занятиях по японскому языку. Анализируются реалии, которые встречаются в видеокурсе 新日本語の中級, а также преимущества и недостатки использования этого видео при изучении реалий. Даются некоторые методические рекомендации по поводу улучшения процесса изучения реалий.

Ключевые слова: японские реалии, видеокурс, преподавание, методические рекомендации.

Y. Lokshyna, teacher

H.S.Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Kharkiv

LEARNING OF JAPANESE REALITIES WITH THE HELP OF VIDEO COURSE 新日本語の中級

The article is devoted to the peculiarities of teaching of Japanese realities during the lessons of Japanese language. There is an analysis of realities from video course 新日本語の中級 and also advantages and shortcomings of the usage of the course. There are also some methodological recommendations about an improvement of the learning process of realities.

Key words: Japanese realities, video course, teaching, methodological recommendations

УДК 378.147

Ю. Міцуморі, викладач

Софійський університет Святого Климента Охридського,
Софія, Болгарія

三森 優, 客員講師

ブルガリア “聖クリメント・オフリドスキ” ソフィア大学,
ブルガリア, ソフィア市

CBI・CLILを意識した上級日本語授業の取り組み —ブルガリア・ソフィア大学日本語専攻4年生対象授業実践—

現在、ブルガリア“聖クリメント・オフリドスキ”ソフィア大学日本学専攻（以下「ソフィア大学」）の学部最終年次となる4年生は、その多くが1年間日本へ留学しブルガリアへ帰国した学生たちである。学生の日本語習得レベルはほぼ日本語能力試験N2レベル以上で、N1取得者も数名在籍する。これら2015-2016年度及び2016-2017年度の4年生の授業では、ポッドキャスト番組作成、在ソフィアの邦人商社マンをゲストに呼んだ事業企画プレゼンテーション発表、ソフィア大学へ日本から留学している邦人留学生との開発教育ワークショップ、リアルタイムの日本ドラマ鑑賞といったような、教科書を使用しない、よりオーセンティック且つ学生たちの実際の日本語運用に資するような授業を志向し取り組んできた。これは内容を重視するいわゆる「Content-Based Instruction」であり、また最近日本語教育界でも取り入れられている「CLIL」とも言えるものである。ICTの著しい発展を背景に21世紀型スキルとその教育が叫ばれる現代においては、自ら情報を発信し、教室内においても他者理解及び異文化理解を促進させながら、それぞれ共通の課題を解決するような授業実践が求められている。本稿では、このような現在の日本語教育の文脈におけるこれまでの授業実践を報告し、さらに、アカデミックな日本語専攻というコースの中で今後どのような具体的な授業実践が可能かについて述べる。

キーワード：CBI、CLIL、上級学習者、CEFR「C」レベル